BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm007132

Dane szczegółowe

Właściciel:	**Charon**
Kraj:	**Saksonia**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**podlaskie**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**malowany**
Sygnowanie:	**! Bez sygnatur wytwórcy**
Wytwórca:	**! Bez sygnatur wytwórcy**
Średnica:	**22.0 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●---**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta; otwarta]
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-27 19:51**

Opis guzika btrm007132

Saksoński guzik liberyjny
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia herb Saksonii - jednocześnie herb dynastii Wettynów, z której pochodził Fryderyk August I, władca Księstwa Warszawskiego.

Rewers bez sygnatur wytwórcy.

Guzik znaleziono na Podlasiu.

Przeznaczenie i datowanie
Guziki tego typu były stosowane przy liberiach reprezentacyjnej służby, np.: odźwiernego, lokaja, stangreta, itp. Rodzaj służby, która była wyposażona w liberie, zależał od wielu różnych czynników (moda, zasobność danej rodziny, itd.).

Mniej zamożne rodziny kupowały guziki z samym godłem, jeszcze mniej zamożni kupowali tańsze guziki z (pojedynczym/podwójnym) inicjałem (monogramem), z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną odpowiedniej rangi. Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci mieli pewien zapas tego typu guzików (inicjał, inicjał wraz z koroną szlachecką lub tylko korona rangowa) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach były najczęściej pisane tzw. szwabachą.
Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu lub Sankt Petersburgu, chociaż można je było zamówić również w Polsce.
Piękne liberie wraz z odpowiednimi guzikami zaczęły być modne w Europie w II połowie XVIII wieku. Na przestrzeni wieku XIX stawały się coraz popularniejsze, a wynikało to z mody. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępności.
Liberie były w powszechnym użytku głównie do wybuchu I wojny światowej, a gdzieniegdzie aż do wybuchu II wojny.
Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, klubach itp.

Ciekawostka
Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* państwo przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Większość dóbr bogatych rodzin została znacjonalizowana i ostatecznie zakończyła się era służby, liberii i guzików liberyjnych.

Źródła

- Wikipedia.pl - Fryderyk August I
- Wikipedia.pl - Wettynowie
- Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008
- Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013

Słowniczek
- Wikipedia.pl - Blazonowanie
- Wikipedia.pl - Dewiza herbowa
- Wikipedia.pl - Figura heraldyczna
- Wikipedia.pl - Godło
- Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny
- Wikipedia.pl - Heraldyka
- Wikipedia.pl - Heraldyka polska
- Wikipedia.pl - Herb
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki (lista herbów)
- Wikipedia.pl - Herbarz (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Herbowni
- Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej (galeria)
- Wikipedia.pl - Inicjał
- Wikipedia.pl - Klejnot herbowy
- Wikipedia.pl - Korona rangowa
- Wikipedia.pl - Labry (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Liberia (ubiór)
- Wikipedia.pl - Monogram
- Wikipedia.pl - Order herbowy
- Wikipedia.pl - Postument heraldyczny
- Wikipedia.pl - Szlachta
- Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce
- Wikipedia.pl - Szwabacha
- Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne
- Wikipedia.pl - Tynktura (heraldyka)

● Wikipedia.pl - Zawołanie

Wytwórca: ! Bez sygnatur wytwórcy

Starsze guziki nie były w ogóle sygnowane, zdecydowana większość guzików wykonanych techniką odlewu też nie posiadała oznaczeń wytwórcy. Niektórzy producenci nie podpisywali swoich wyrobów lub tylko czasowo ich nie znakowali (np. na początku swojej działalności). Francuskie guziki wojskowe, z okresu wojen napoleońskich, przeważnie nie były sygnowane, zwłaszcza te z uszkiem typu *koszyczek*. Współczesne, cywilne guziki ozdobne w zdecydowanej większości nie posiadają żadnych oznaczeń wytwórcy. Na podstawie braku sygnatury trudno wyciągać jakiekolwiek wnioski na temat wytwórcy, czy chociażby kraju pochodzenia. Jedyną podpowiedzią jest budowa guzika, która w pewnych sytuacjach może być pomocna w przypisaniu danego guzika do producenta, kraju, czy epoki.

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:45**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.07